

[Lelkedbe ádáz végzeted...]²

REVICZKY GYULA

Lelkedbe ádáz végzeted,
Rút szégyenfoltot égetett.
Hiába élsz, virulsz, mosolygasz:
A nagy világon nincs helyed.

Légy czéda,³ kéjsóvár, ledér;
Légy szűzi, tiszta: egyet ér.

- 2 A vers Reviczky (1855–1889) perdita-ciklusából való. Reviczky hosszabb ideig együtt élt egy prostituált lánnyal, aki legsanyarúbb nyomorgása közben némi megnyugvást és időleges szállást is nyújtott neki. A nő a Steinitz-féle mulatóban, illetve tánciskolában dolgozott. Tóth Béla, Reviczky jó barátja így emlékezett rájuk: „A miss. Ugy hívták. Én mindig angolul beszéltem szegénnyel. Valamelyik indiai brit szigeten született. És növendéklyányka korában ide, Budapestre sodrotta őt az élet árja; bonnenak egy nagy úri családhoz. A családban volt úrfi is. És egy téli este, mikor a kegyelmes asszony mindent megtudott, a kezére csavarta az angol rima haját, aki az ő egyetlen fiát, a jámbor, tiszta ifjút elcsábította, és úgy dobta ki. ... Mikor én a miss-t először láttam, ama mauvais lieu, ahova mi hajnalonta sört inni jártunk, az újságírás gályarabságából felszabadulva, akkor a miss már a nyomorúságtól összetöpörödött, megvénült teremtés volt. Csúnya. De arcán még ott a világbíró nagy faj erős, nemes vonásai; és utolsó fuvalma a pirosságnak, annak a dús angol pirosságnak, melyet a roastbeef, a felséges sör, a gyermekkor óta mindennapos hidegfürdő és a bölcs brit hygiene ad az ő minden erejével. A miss!... Őt, a szegény kis rútat, a hervadtat, csak azért tűrte meg a táncterem nagytekintélyű igazgatója, hogy a személyzet népesebb legyen. Színházi fogás. ... A miss, ha sejtette, hogy van egy kis pénzem, hajnali négy órakor mindig rántott csirkére éhezett. A chicken! S mikor kérte, nem az éhség szólt a szeméből, hanem a félelem. Vajon megkapja-e? Drága étel az. Rántott csirke, hajnalban, egy forint húsz krajcár vagy mennyi! Drága és fontos. Mert az igazgató, derék fővárosi adófizető polgár, mégis látja, hogy a miss nincsen itt hiába. Tehát tovább tűrhető. Szolgálja az üzleti érdekeket. ... És mikor Reviczky beleszeretett ebbe a csöpp nyomorúltba, az én rossz szám arra a tréfára nyilott, hogy most a csúnyaság ördöge tapsol a pokolban, mert ehhez fogható rút emberpár még nem került össze ezen a világon. Így beszélt az én rossz szám. De lelkem mást gondolt. Imádkozott. Add, uram, hogy az a szegény, beteg fiú csak egy pillanatig is hihesse, hogy Perdita szereti őt.” (*Reviczky Gyuláról. A Pesti Hírlap eredeti tárcája. Pesti Hírlap 1903. január 25. 25. sz. 4.*)
- 3 Reviczky egész életében ragaszkodott a cz-s írásmóddhoz.

„Rózsánász!”
A Faun, 1917. szeptember 20. 2. sz. 26.

Imád, átkod nem érdekel más
S csak kicsúfolnak könnyedér'!

Nincsen remény, nincs irgalom.
Nem kérdi a világ, vajon
Selyemben halsz-e meg vagy éhen,
Átokkal hervadt ajkadon.

Légy vidám vagy kétségbesett:
Pokolban élni végzeted.
Zárdába, vagy kórházba menni:
Egyforma vétek s bú neked!

(Szegedi Napló, 1881. június 11. 132. sz. 1.)

Perdita temetése

ÁBRÁNYI EMIL⁴

[...]
Mehalt? Vagy alszik? Várja, hogy sirassuk
S aztán kaczagva ébred?
Virágok rajta ... úgy simulnak hozzá
Mint búcsuzó testvérek ...!

Az ablakon kémlő fecskék koczognak,
Elköltöző csoport ...!
Hívják magukkal boldogabb hazába
A kedves kis botort ...!

⁴ Költő, műfordító, újságíró (1851–1920). Több költeményében megverselte a bukott nők kiszolgáltatottságát és az irántuk érzett részvétét (*Perdita temetése; Teréz.* 1884).